

Зауваження та пропозиції
агенції економічного розвитку PPV Knowledge Networks
до проекту розпорядження Кабінету Міністрів України
«Про схвалення Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва
в Україні на період до 2020 року»

Контекст

Пропонована Стратегія є цілісним і комплексним документом, що сприятиме розвитку МСП в Україні. Був використаний коректний підхід до розробки Стратегії адже вона містить докладний аналіз поточного бізнес-середовища функціонування МСП, визначає проблеми і можливості його подальшого розвитку, стратегічні підходи для подальшого розвитку МСП.

Зауваження та пропозиції

Ми маємо декілька рекомендацій щодо стратегічних підходів до розвитку МСП в Україні, які передбачені проектом Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року:

1) Депріоритезувати створення Агентства з розвитку МСП.

Ключовою проблемою у відносинах влади та бізнесу є не відсутність інституцій підтримки, а відсутність довіри до державних установ. Тому під час вироблення політики підтримки МСП варто використовувати такі методи, які допомагають цю довіру підвищити. Це можна зробити насамперед через інструменти прямої підтримки компаній, заснованих на принципах прозорості, підзвітності та відкритого доступу до конкурсних процедур.

На нашу думку, координувати процес реалізації Стратегії розвитку МСП може МЕРТ чи дорадчі органи при ньому. Створення нових органів влади вважаємо доцільним лише на тому етапі, коли після впровадження цієї Стратегії тисячі підприємців відчують пряму користь від підтримки держави і вимагатимуть кращої координації. Наразі потрібно сформувати репутацію державних органів, як таких, що здатні реально сприяти розвитку бізнесу, а не працювати на розширення державного апарату.

2) У Стратегії має бути пріоритезована розробка інструментів підтримки МСП через інші горизонтальні політики – регіонального розвитку, освіти та науки тощо.

Інші міністерства у своїх програмах мають передбачити підтримку МСП, узгодивши їх із Стратегією розвитку МСП. Відповідне завдання для Міністерств, на нашу думку, має бути відображено у цій Стратегії.

3) Стратегією передбачити надання державних коштів на фінансування заходів із підтримки МСП.

Доступ до фінансування – основний бар'єр для розвитку МСП, про що неодноразово йшлося у цій Стратегії. Стратегія повинна передбачати розробку державних чи регіональних цільових програм, у яких передбачати надання фінансової підтримки суб'єктам МСП на прозорих умовах з відкритим доступом – ваучерна підтримка, відшкодування відсоткових ставок за кредитами, адаптація продукції до вимог ЄС.

Прикладом такої програми може бути Програма підвищення конкурентоспроможності Львівської області, яка є першою програмою в Україні, яка передбачає відшкодування відсоткових ставок за кредитами для малого та середнього бізнесу.

Фінансування заходів підтримки МСП може проводитися за моделлю Державного фонду регіонального розвитку, який передбачає фінансування проектів місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Аналогічний фонд може бути створений для підтримки МСП на регіональних рівнях як окрема програма або пріоритет ДФРР.

4) Передбачити у Стратегії план дій щодо розвитку швидкозростаючих малих та середніх компаній, т. зв. «ракетних компаній».

Стратегія жодним чином не згадує ракетні компанії - high-growth companies, HGCs, gazelles — бізнеси, в яких працює більше ніж 10 осіб і обороти або кількість працівників яких зростали на 20% або більше впродовж останніх 3 років. Саме такі компанії створюють додану вартість в економіці, створюють робочі місця і є основою економічного росту країни загалом, на відміну від компаній, які зростають повільно, якщо взагалі зростають.

Ракетні компанії вимагають окремого аналізу. Їх швидке зростання призводить до специфічних потреб – від пошуку персоналу з потрібними компетенціями до мільйонних інвестицій. У Стратегії потрібно передбачити пошук та визначення таких компаній в регіональному розрізі, підтримку їх розвитку (фінансування та просування), адже розвинені країни визнали, що саме підтримка ракетних компаній має бути пріоритетом стратегій розвитку МСП.

5) Потрібно передбачити тісніший взаємозв'язок освіти, науки та бізнесу.

Стратегія має передбачати розробку навчальних програм для підготовки кадрів для МСП. Потрібно переглянути освітні програми на предмет конкурентоздатності професій. Недостатньо впровадження лише освітніх програм, які сприятимуть навчанню підприємництва. Потребує вдосконалення підготовка кадрів вищими і професійно-технічними закладами. Вони мусять готувати фахівців, яких найбільше потребує ринок праці.